

Гладкова О.В., Бондаренко Ю.А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Теоретичні аспекти формування системи управління конкурентоспроможністю фармацевтичних компаній

olgladkova25@gmail.com

У сучасних умовах розвитку фармацевтичних компаній їх конкурентоспроможність розглядається як один з аспектів менеджменту, дія якого спрямована на формування, розвиток та реалізацію конкурентних переваг й забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта економічної конкуренції.

Ринкова конкуренція ставить перед компаніями завдання щодо пристосування до вимог мінливого конкурентного середовища функціонування, зокрема завдяки розв'язанню проблеми формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю. Саме конкурентоспроможність підприємства забезпечує його можливість зберігати або розширювати конкурентні позиції на цільовому ринку та впливати на ринкову ситуацію через пропозицію якісної продукції чи послуги, задовольняючи специфічні вимоги споживачів і забезпечуючи ефективність функціонування.

Метою даного дослідження є визначення теоретичних основ формування системи управління конкурентоспроможністю національних фармацевтичних компаній.

Матеріали та методи. У якості матеріалів дослідження виступали роботи провідних вчених економістів України та дальнього зарубіжжя, у тому числі і фахівців Національного фармацевтичного університету. У якості методів дослідження були використані абстрактно-логічний метод – при узагальненні теоретичних положень і формулюванні висновків; метод історичного аналізу та теоретичного узагальнення – для аналізу робіт зарубіжних і вітчизняної вчених-економістів; метод групувань - для визначення компонентної формування системи управління конкурентоспроможністю компанії.

Отримані результати. Сучасна концепція управління конкурентоспроможністю фармацевтичної компанії ґрунтується на використанні базових положень теорії управління, відповідно до яких основними елементами системи управління є мета, об'єкт і суб'єкт, методологія та принципи, процес та функції управління.

Метою управління конкурентоспроможністю компанії є забезпечення життєздатності та сталого функціонування підприємства за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі.

Об'єктом управління конкурентоспроможністю компанії є рівень конкурентоспроможності, необхідний і достатній для забезпечення її життєздатності як суб'єкта економічної конкуренції.

Суб'єктами управління конкурентоспроможністю компанії є визначене коло осіб, що реалізують його (управління) мету: власник фармкомпанії, вищий управлінський персонал компанії (директор, заступники директора та керівники підрозділів підприємства), лінійні менеджери операційних підрозділів компанії, державні та відомчі управлінські структури та органи.

З позиції процесного підходу управління конкурентоспроможністю компанії розглядається як процес реалізації певної сукупності управлінських функцій – встановлення цілі, планування, організації, мотивації та контролю діяльності щодо формування конкурентних переваг та забезпечення життєдіяльності фармацевтичної компанії як суб'єкта економічної діяльності

До базових принципів управління конкурентоспроможністю слід віднести такі: єдності теорії та практики управління конкурентоспроможністю компанії; системності управління; наукової обґрунтованості управління; ранжування об'єктів управління за їх важливістю; багатоваріантності; зіставленості управлінських рішень за аналізом їх варіантів; збереження та розвитку конкурентних переваг підприємства; ринкової орієнтації; цільової спрямованості; комплексності; гнучкості та етапності.

Враховуючи вищенаведене, слід констатувати, що процес управління конкурентоспроможністю фармацевтичної компанії має включати ряд дій: моніторинг конкурентного середовища та оцінку конкурентної ситуації в галузі й на ринку; діагностику конкурентоспроможності компанії та його основних конкурентів; конкурентне позиціонування компанії (вибір стратегічних господарських підрозділів з перевагами у конкурентній боротьбі); розробка концепції та стратегії управління конкурентоспроможністю компанії; реалізація конкурентної стратегії компанії.

В цілому система управління конкурентоспроможністю – це сукупність взаємопов'язаних елементів, що об'єднані у блоки, цілеспрямована дія яких в комплексі вирішує завдання оперативного прийняття рішень щодо коригування на підставі періодичного розрахунку за даними статистичної інформації рівня конкурентоспроможності з метою його збереження чи зміни залежно від заданих масштабів діяльності або завдань щодо їх зростання та управління

Висновки. Вважаємо, що сформована система управління конкурентоспроможністю фармацевтичної компанії в подальшому дозволили виділити в організаційно-економічному механізмі управління конкурентоспроможністю блоки управління рівнем конкурентоспроможності та управління системою факторів забезпечення конкурентоспроможності, що далі стає базою для розробки методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності та рекомендацій щодо забезпечення її достатнього рівня для ефективного функціонування підприємства на ринку.